

**Nr 105.**

Av herrar **Holmberg** och **Hagberg** i Luleå, *angående ersättning åt J. W. Lundgren för utfört arbete å kronolägenheten Njalle, Vitberget.*

I samband med en motion till 1947 års riksdag om ersättning för utfört arbete på ett skogstorp i Norrbotten hemställde undertecknad Holmberg också om en sådan ändring av författningarna, att ersättning skulle kunna utgå utan riksdagens hörande i varje särskilt fall. Jordbruksutskottet meddelade med anledning av sistnämnda yrkande, att utskottet under hand inhämtat, att chefen för jordbruksdepartementet hade för avsikt att låta företaga en översyn av de bestämmelser, som gälla för upplåtelse av kronolägenhet.

Ett år senare tillkallades sakkunniga, som enligt direktiven bland annat skulle undersöka, efter vilka grunder kronan bör lämna ersättning, då innehavare av kronolägenhet önskar avträda lägenheten. Departementschefen framhåller, att vid bedömandet av dessa frågor även skälighetshänsyn böra beaktas, »detta icke minst med tanke på det pionjärarbete som många, särskilt av de äldre innehavarna av sådana lägenheter, nedlagt för kolonisationen av landets norra delar».

Sakkunniga ha avlämnat betänkande rörande en del av sitt utredningsuppdrag. Men i fråga om bland annat ovan berörda spörsmål meddelar kommittén, att den hittills endast haft vissa förberedande överläggningar.

Det synes därför ovisst, när en ändring av ersättningsbestämmelserna kan komma att ske. När en innehavare av kronolägenhet önskar avträda lägenheten, är han emellertid som regel i starkt behov av ersättning omedelbart. Detta gäller bland annat de fall, som vi i det följande samt i ytterligare en motion komma att lämna en kort redogörelse för, och i vilka fall vi anse, att riksdagen bör medgiva ersättning utan att avvakta de sakkunnigas betänkande.

Det första fallet gäller herr J. W. Lundgren, innehavare av skogstorpets Njalle, Vitberget. Han har hos domänstyrelsen anmält, att han på grund av hög ålder inte längre kan omhänderha lägenheten, och han har i samband därmed begärt ersättning för det arbete, han nedlagt på torpet. Lundgren har nämligen icke lyckats skaffa ny brukare, av vilken han skulle kunna erhålla vederlag för odlingsarbete och byggnader. Den jord, som Lundgren uppodlat, anser han, att kronan skulle kunna göra sig nytta av, då det finns ett kronojägarboställe i omedelbar närhet av Lundgrens lägenhet. Vidare

har domänstyrelsen anlagt ett sågverk i dessa trakter och kan möjligen utnyttja torpets byggnader som tillfällig bostad åt arbetare vid sågverket.

Domänstyrelsen har meddelat, att den enligt nu gällande bestämmelser icke kan utverka ersättning åt Lundgren för det arbete, han utfört på torpet.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och med särskilt understrykande av vad departementschefen sagt om de sociala skälighetshänsyn, som böra beaktas, när det gäller de män, som utfört ett uppoffrande pionjärarbete för landets kolonisation, hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att tillerkänna innehavaren av skogstorpet Njalle, Vitberget, J. W. Lundgren skälig ersättning för utfört arbete på den upplåttna kronolägenheten.

Stockholm i januari 1949.

*Helmer Holmberg.*

*H. Hagberg*